Suure-Jaani linna,
Suure-Jaani valla
ja
Olustvere valla
ajaleht

Nr.12 (57)
Detsember 2004

LEOLE

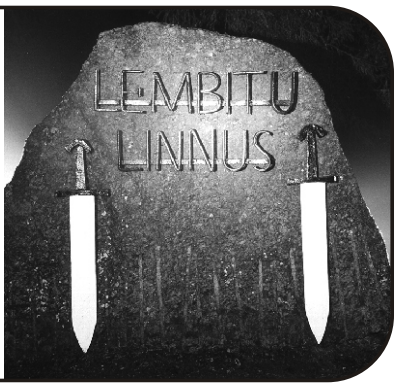

DETSEMBER
Anno Domini 2004

Detsember. Aasta kaheteistkümnes - viimane - kuu. Ikka viib see mõtted kokkuvõtete tegemisele ja uute sihtide seadmisele. Nii nagu eelmisel aastal ja üle-eelmisel ja...

Alustame halvast või heast?

On olnud lahkumisi - lõplikke ja võib-olla vähem lõplikke. On olnud pettumisi: inimestes ja mõnedes nende tegudes. On olnud valu, mittemõistmist, jõuetuse ja paratamatuse tunnet. On olnud hirmu ja teadmatust.

Aga on olnud ka palju kohtumisi ja leidmisi. Palju toredaid inimesi ja tegemisi. Ilusaid algusi ja lootust. Kohalejõudmist, mõtete selginemist, sihtide seadmist ja oma tee leidmist. Viimane on aga kõige tähtsam: kui oled leidnud oma tee, ei puhu iga tuuleiil sind enam sellelt kõrvale.

Aasta viimane kuu on nigulapäeva, toomapäeva, jõulude ja nääride kuu.

Nigulapäeva on eeskätt teatud kui ilmade külmenemise tähist. Ütleb ju vanasõnagi, et Siim teeb sillad, Nigul needib need kinni.

Toomapäev on oluline kurjade jõudude peletamise, valgusele ja päikesele uue jõu kindlustamise poolest. Toomapäeval on liikvel surnute hinged, Toomast on peetud paganluseajast säilinud surma(haldja)ks. Toomapäeval tapeti pühadeks loomi ja soolati liha. Algas pühadetoitude valmistamine, mis kestis jõululaupäevani. Valmistati vorste, leiba ja Põhja-Eestis õlut. Oluline oli mustuse ja laiskuse minema saatmine kaltsu- ja õlenukkudena. Pesti kerisekive ja puhastati majapidamist. Toomapäevast alates suuremaid töid ei tehtud, sest oli alanud jõuluaeg.

Jõulud on tähtsaimaid rahvakalendri pühi, tähistades talvist üleminekut lühenevatelt päevadelt päikese uuele võidule. Jõulud ja aastavahetus on kõikjal maailmas püha, mida tähistatakse eriliste ja rohkete toitudega, mängude, lauludega. See on püha, mis sisaldab palju erinevatest aegadest pärit tavasid ning mida peavad inimesed olenemata ametist, positsioonist ja isegi usutunnistusest. Jõulude juurde kuuluvad kingitused, lahkunud esivanemate mälestamine, kalmudel küünalde süütamine, sugulaste ja sõprade õnnitlemine kaartidega, jõulupuu, jõulukirik ja jõululaulud, paljudes riikides vabad päevad või jõulupuhkus. Kuid kõige enam määrab selle, missugused jõulud on, see, kas peres on lapsi või ei ole. Lastega peredes on pühad mitmekülgsemad. Viimase saja aastaga on jõuludest kujunenud suured kaubanduslikud pühad, mis algavad detsembri algul või isegi juba novembri lõpul. Nende pühade ajal ostetakse ja kingitakse tohutult palju pisiasju, aga ka suuri hinnalisi esemeid. Eestis on jõulukombed mõnevõrra segunenud näärikommetega.

Nääre tähistatakse aastavahetusena Eestis alates 16. sajandist. Rikkalik kombestik on viimase saja aasta vältel püsinud suuremate muutusteta, jagunedes avalikuks ja koduseks, üksnes oma perele mõeldud näärіõhtuks. Paljudel peredel on oma väikesed armsad aastavahetuse tavad, mis muudavad päeva eriliseks. Vana uskumuse kohaselt peab näärilaual olema vähemalt 12 erinevat toidukorda. Lauda ei tohtinud ära koristada, sest muidu ei jätku uuel aastal toitu. Vana-aasta õhtu on olnud olulisem saatuse ennustamise aeg. Tuntum on tinavalamine, mis on tänini elav tava. Armsama leidmine ja abiellumine oli noortele põnev ja oluline ennustamisteema. Veel ennustati eelseisvaid reise, laste saamist, karja edenemist ja muud eluolulist. Levinud oli kuusel süüdatud nimeliste küünaldega ennustamine - kelle küünal varem kustus, sellega juhtus õnnetus või jäid tema elupäevad lühikeseks.

Uus aasta võeti vastu kolistamise ja püssipaukudega, millega peletati eemale igasuguseid deemonlikke jõude.

Rahulikku advendiaega kõigile ja ilusaid saabuvaid pühi!

Leili Kuusk
leili@suure-jaani.ee

Meelespea „Memm“ 2004

Viljandi Maakonna Pensionäride Ühenduse juhatus tegi ettepaneku valida 2004. aasta „Memm“. Eelnevalt pidi iga klubi välja selgitama oma aasta „Memme“.

„Meelespea“ klubi valis septembri peoõhtul välja 8 laudkondade kandidaati. Edasi otsustas meie juhatus kaasata linna sotsiaalkomisjoni, kellega oleme ennegi koostööd teinud. Sotsiaalkomisjoni liikmed koostasid küsimused, millele võistlejatel vastata tuli. Memmevalimine sai teoks klubi oktoobrikuu peoõhtul. Hindama olid palutud Peeter Sadam (esimees), Aave Toomsalu (sekretär), Tiiu Siim, Leili Kuusk, Uno Jürisson, Vello Sääsk, Ülo Köst ja kaks Suure-Jaani Gümnaasiumi õpilast. Õhtut juhtis sotsiaalkomisjoni esimees Priit Toobal.

Võistlustulle astus neli tublit kandidaati: Erika Kundla, Evi Männi, Hilja Rätsep ja Elna Hansen. Igaühel neist lubati abiks võtta naabermemm. Võistlejatel tuli end tutvustada, paberilt etteantud luuletust lugeda, tantsida, etteantud sõnadest kaks vanasõna kokku panna ja Suure-Jaani linna ajalugu puudutavatele küsimustele vastata.

2004. aasta „Memmeks“ krooniti Erika Kundla, kes võitis ühtlasi ka „Meelespea“ klubi „Lemmikmemme“ tiitli. „Lastesõbralik memm“ on Hilja Rätsep.

Kõik osavõtjad said tänukirjad ja lilled.

Erika Kundla läheb Viljandi Maakonna Pensionäride Ühenduse 2004. aasta „Memme“ tiitlile edasi võistlema. Soovime talle edu!

Klubi „Meelespea“ tänab Suure-Jaani Linnavolikogu ja Linnavalitsust, Keskerakonna Viljandimaa piirkonda ja Anne lilleäri, kes aitasid üritust läbi viia.

Eha Lepik
klubi „Meelespea“ president

FOTO: Jaanus Siim

Evi, Hilja, „Memm“ 2004 - Erika ja Elna

OMAVALITSUSINFO

Suure-Jaani Linnavolikogu
25.11.2004

Võeti vastu linnavolikogu alatiste komisjonide põhikirjad;

asutati Suure-Jaani linna teeregister, kinnitati selle pidamise põhimäärus ja otsustati kanda registrisse 44 linnatänavat;

otsustati munitsipaliseerida Lembitu platsi ja gümnaasiumi staadioni maa;

otsustati saata Belgia Kuningriiki Brüsselisse Euroopa Liidu institutsioonidega tutvumise koolitusele järgmised Suure-Jaani Linnavolikogu liikmed: Ülo Köst - 1.-4. detsembrini 2004; Priit Toobal - 2.-4. detsembrini 2004; Peeter Sadam - 2.-4. detsembrini 2004 ja linnapea Rein Valdmaa 1.-2. detsembrini 2004 ja maksta koolitusel saadetavatele isikutele päevaraha 400.- krooni päevas.

Suure-Jaani Linnavalitsus
01.11.2004, 08.11.2004, 15.11.2004, 22.11.2004, 29.11.2004

Määrati ühekordseid toetusi 32 perele 22 916.- krooni, oktoobrikuu toimetulekutoetusi kuuele perele 4 853.- krooni ja novembrikuu toimetulekutoetusi viiele perele 4 801.- krooni;

otsustati paigutada üks vanur Kõpu Hooldekodusse, hooldaja avalduse alusel tühistati üks hooldaja määramise korraldus ning määrati hooldaja ühele raske puudega isikule;

eraldati reservfondist kultuurimaja juubeli puhul kingituse ostmise kulude katteks 5 300.- krooni, gümnaasiumile barokkkontsert-seminari läbiviimise kulude osaliseks katmiseks 1 000.- krooni ja kalaklubile "Säga" kalavarude täiendamiseks 1 500.- krooni;

hüvitati Aili Adamson'ile prillide maksumus summas 970.- krooni;

otsustati tunnistada 2004. aastal "Värvid linna" konkursi võitjateks Oja tn 12 elamu omanikud ning maksta võitjatele preemia: Marge Akenberg'ile 2 000.- krooni ja Magatia Arb'ile 1 000.- krooni;

Luise Viilipi pärandavara inventuuri läbiviimiseks moodustati komisjon koosseisus Veronika Ringo, Eda Pulla ja Aave Toomsalu;

anti Maire Reimand'ile kirjalik nõusolek Ringpuiestee 12A kinnistule garaazi ehitamiseks;

väljastati ehitusluba Pärnu tn 21 elamu ja kuuri täielikuks lammutamiseks;

kinnitati Pärnu tn maa uus maksustamishinna akt, maa suurus on 2016 m2 ja hind 26 208.- krooni;

piirkondliku Noortetralli korraldajate taotlusel lühendati 19. novembril alaealiste öist liikumispiirangut ühe tunni võrra;

määrati gümnaasiumi staadioni aadressiks Lembitu pst 51;

otsustati kinnitada arvestuslikeks kohamaksumusteks 1. jaanuarist 2005 Suure-Jaani Gümnaasiumis 895.- krooni ja Suure-Jaani Lasteaias „Sipsik" 1 550.- krooni kuus ning ehitus- ja planeerimisosakonna 2005. aasta eelarve eelnõu 2004. aasta eelarve mahus.

Suure-Jaani Vallavolikogu
17.11.2004

Kinnitati Lahmuse Eriinternaatkooli arengukava aastateks 2004-2006 ja Kootsi küla arengukava aastateks 2004-2010;

Suure-Jaani valla haldusterritooriumil soojuse tootmise, jaotamise ja müügiga seonduvate tegevuse reguleerimiseks määrati kaugküttepiirkonna piirid ning kaugküttevõrguga liitumise ja võrgust eraldumise tingimused ja kord;

nõustuti Suure-Jaani Linnavolikogu ettepanekuga algatada haldusterritoriaalse korralduse muutmine;

määrati kinnistute jagamisel tekkivate uute katastriüksuste sihtotstarbed;

muudeti Suure-Jaani valla munitsipaalomandisse taotletavate maade nimekirja;

kehtestati Vihi külas asuva Jõeääre kinnistu detailplaneering.

Suure-Jaani Vallavalitsus
04.11.2004

Kinnitati õigustatud subjektidele riigi poolt antava kompensatsiooni arvestuslik väärtus;

Hans Vingisaarele erastati ostueesõigusega Udu katastriüksus Kerita külas;

Sivar Joandile erastati vaba metsamaa nr 227, Väike-Anni katastriüksus Epra külas;

munitsipaalomandisse taotletakse Reegoldi rahvamaja teenindusmaa;

määratakse projekteerimistingimused Jõemetsa kinnistu elektrivarustuseks 0,4 kv elektriõhuliini projekti koostamiseks Kootsi külas ning Altveski ja Höövelliistu vahelise uue elektrimaakaabelliini projekti koostamiseks Pärakula külas;

kasutusluba antakse Suure-Jaani vallale kuuluvas Sürgavere spordihoones asuvatele majutusruumidele ja Paala rahvamajas osadele rekonstrueeritud ruumidele;

Sürgavere lasteaed Vembu hoolekogu koosseisu kinnitati Raul Espenberg, Urve Murumägi, Heli Laja ja Arne Miilen ning Kõidama lasteaed Traksik hoolekogu koosseisu Helen Rajamäe, Indrek Ebber, Madis Ritson ja Märt Perve;

Suure-Jaani Gümnaasiumis toimuvat barokk-kontsert-seminari toetati 1 000 krooniga ja Viljandi Luuleklubi poolt väljaantava luulekogumiku „Valguseoks" ilmumist toetati 500 krooniga.

22.11.2004

Arvi Lohule, Aivar Lohule ja Enno Lohule tagastati õigusvastaselt võõrandatud Pealt-Saare katastriüksus Kibaru külas;

Mihkel Lohule erastati ostueesõigusega Ojaniidu katastriüksus Epra külas;

Valve Lindlale erastati vaba metsamaa nr 242, Kingu katastriüksus Kibaru külas ning Sivar Joandile vaba metsamaa nr 228, Annipai katastriüksus Epra külas;

Vilma Vallasele määrati kompensatsioon õigusvastaselt võõrandatud vara eest;

munitsipaalomandisse taotleti Sürgavere spordihoone teenindusmaa;

Suurfarmi kinnistu jagamisel tekkivate uute katastriüksuste nimedeks määrati Suurfarmi ja Uue-Rimmi;

Suure-Jaani vallaeelarvesse riigieelarvest laekunud vahenditest määrati toimetulekutoetust üksi elavatele isikutele ja perekonnale, kelle kuu netosissetulek on alla kehtestatud toimetulekupiiri, 28 818 krooni;

Puudega inimesele seati hooldus ja määrati hooldaja;

Aivar Siimule anti ehitusluba Vainu kinnistul puurkaevu rajamiseks;

Tõnu Aavasalule anti kasutusload Vanaõue puhkebaasi kanalisatsiooni ja reovee puhastamise süsteemile ja abihoonele;

Toetati S-stuudio õpilaste Marilii Lengi ja Leanika Mändma ning treeneri Sirli Mändma osalemist rahvusvahelisel tantsufestivalil Poolas Mikolajki linnas.

Olustvere Vallavolikogu

Kuulati diakon Kristi Sääse ettekannet Suure-Jaani koguduse tegevuse kohta. Otsustati eelarve tegemisel arutada võimalust Suure-Jaani koguduse toetamiseks;

kinnitati Olustvere valla 2004. aasta eelarve muudatused;

kinnitati Olustvere valla tunnustamise kord ja Olustvere valla eelarvest toetuse andmise kord;

nõustuti Suure-Jaani Linnavolikogu otsusega algatada haldusterritoriaalne muutmine;

Arutati Peeter Miksoni avaldust.

Olustvere Vallavalitsus

Määrati hooldajad raske puudega isikutele;

Olustvere vallaeelarvesse laekunud vahenditest määrati toimetulekutoetust 43 019.- krooni üksi elavatele isikutele ja perekonnale, kelle kuu netosissetulek on alla kehtestatud toimetulekupiiri;

Väljastati AS Eesti Energia kasutusluba Võivaku külas 15/0,4kV alajaama fiidri nr.2 elektrivarustusele;

Väljastati ehitusluba Harri Köhlerile Võivaku külas asuva Viru-Seedri talu elamu rekonstrueerimiseks;

Anti kirjalik nõusolek Lemmi Köhlerile aiamaja püstitamiseks tema le kuuluval kinnistul Võivaku külas, ehitisealune pindala 59,2 m2;

Torro kinnistu jagamisel tekkivate katastriüksuste nimedeks määrati Torro ja Torro põllu ja Lauri elamu jagamisel tekkivate katastriüksuste nimedeks määrati Kivi, Soometsa ja Lauri elamu;

Kinnitati Jaamahoone uus teenindusmaa suurus ja piirid, maakasutuse sihtotstarve on elamumaa 50 % ja transpordimaa 50 %;

Määrati maaüksuste nimedeks Saviaugu, Torro, Torro põllu, Lauri elamu, Soometsa, Kivi; Härma, Veski, Mäelt-Kitse, Männituka, Altsaare;

Väljastati ehitusluba Arvi Rätsepale Võivaku külas asuva Kuusiku elamu rekonstrueerimiseks;

Õigusvastaselt võõrandatud maa tagastati Sirje Põdra'le Altsaare mü. Riiassaare külas ja Rein Kuik'ile Härma mü Kärevere külas;

Anti nõusolek maa ostueesõigusega erastamiseks Karl Rajamäele Mäelt-Kitse mü Kuhjavere külas ja Viljar Laanele Veski mü. Aimla külas;

Määrati Ülde külas Kuivati mü teenindamiseks vajalik maa Ülde küla keskasula detailplaneeringu alusel, maakasutuse sihtotstarve on tootmismaa;

Erastamisele kuulub vaba metsamaa nr.131 Männituka mü Kuhjavere külas suurusega 10,53 ha maatulundusmaana;

Anti kasutusluba Tääksi külas Ülo Pärnale kuuluvale üksikelamule, mille ehitusalane pindala on 170,1 m2 ja suletud netopind 265,1 m2;

Õigusvastaselt võõrandatud vara tagastati Helje Karusele 1/6 Pingo 176 majavaldusest;

heakorra- ja kaevetööde eeskirja rikkumise ning koormise täitmata jätmisel ning koerte ja kasside pidamise eeskirja rikkumisel anti volitus, väärteomenetluses kohtuvälise menetlejana osalemiseks maanõunikule.

Omavalitsusmeedia foorum

Oktoobri lõpupäevil said Tallinnas omavalitsusmeedia foorumil kokku kohalike (valla) lehtede tegijad. Viljandimaalt osales vaid allakirjutanu. Kokkusaamise üheks põhjuseks olid n.ö suure ajakirjanduse - Ajalehtede Liidu - ettepanekud omavalitsusmeediat seadusega reguleerida. Läbi Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse soovitakse kohalikke lehti suruda infolehtede raamidesse, määratleda piirid, mida nendes lehtedes tohib avaldada, keelata tasulise reklaami avaldamine, keelata omavalitsustel olla äriühingu, kes on ärilistel alustel kirjastatava ajalehe väljaandja, osanikuks, aktsionäriks või liikmeks.

Osalejate vestlustest ja diskussioonidest sai selgeks, et n.ö kohalikud lehed on väga erinevad: Tallinna linnaosade ja ka suuremate linnade lehed on suhteliselt sarnased „suurte" lehtedega, paljude väikeste omavalitsuste väljaanded aga ongi vaid infolehed ja otsustemääruste avaldamise koht. Nende kahe vahele mahuvad väljaanded, mis püüavad info avaldamise kõrval ka pisut n.ö ajakirjandust teha, kus on ametis palgalised kirjutajad või välja kujunenud kirjasaatjate ring.

Poliitilise tasakaalugagi on kohalikes lehtedes mitmeti: pealinnas juhtub nii mõnigi kord, et võimul olijad püüavad igas lehes pildil olla. Drastilisemaks näiteks ühe linnaosa leht, kus linnaosa vanem üheksal (!) fotol: juhtkiri, linnaosa vanem lasteaias, linnaosa vanem tulekahjul, linnaosa vanem liiklusõnnetuse juures jne. Pisikeste maaomavalitsuste poliitikud on selles osas amatöörid, enamus vallavanemaid ja volikogude liikmeid vajab pikemat pealekäimist, et midagigi nende sulest leheveergudele jõuaks.

Ka reklaami avaldamise osas on erinevused väga suured: pealinna linnaosa lehe toimetaja väitel võiks ta kogu lehe pinna reklaamidega katta; ühe lehekülje reklaampinda müüb ta kogu aastaks välja juba jaanuaris. Väikeste omavalitsuste lehed avaldavad aga peamiselt kohalike ettevõtjate reklaami ning inimeste müügi- ja ostuinfot. Reklaamiavaldajate huvi suure lugejaskonnaga omavalitsusväljaannete vastu on mõistetav. Juhan Kivirähk tutvustas kokkutulnutele läbiviidud uuringut, kust järeldus, et linna-, valla- või linnaosa lehte loeb kõige suurem hulk inimesi (võrreldes päevalehtedega ja maakonnalehtedega). Eriti drastiline vahe kohalike lehtede kasuks on mitte-eestikeelsete lugejate ja väiksema sissetulekuga inimeste hulgas. Siit saame järeldada, et paljude inimesteni jõuabki vajalik informatsioon vaid tasuta nendeni jõudvate omavalitsusväljaannete kaudu. Veel selgus uuringust, et kohalikke väljaandeid peetakse ka kõige usaldusväärsemateks infoedastajateks (kodulehekülje kõrval). Juhan Kivirähk jõudis oma ettekandes järeldusele, et kuigi ajakirjandus võib neutraalse teavitaja kõrval olla ka kaval propagandist, ei ole propaganda vastu võitlemiseks vaja omavalitsusmeediat ära kaotada.

Loodame meiegi, et võitlus reklaamituru pärast ei vii selleni, et omavalitsusväljaannetele jääb vaid informeeriva infolehe funktsioon.

Leili Kuusk

8. detsembril on meediapäev

Tartu Ülikooli meediauurijad kutsuvad detsembrikuu teisel kolmapäeval üles kõiki Eestimaa inimesi kirjutama oma meediakogemusest. Juba teistkordselt korraldatava uurimuse tulemusel püütakse selgitada, milline roll on tegelikult ajalehtedel-ajakirjadel, televisioonil, raadiol, raamatutel, Internetil ja muul meedial inimeste argipäevas.

Palume Sinu abi uuringu õnnestumiseks. Selleks palume Sul vabas vormis kirjutada, milline on Sinu suhtumine meediasse, milliseid avastusi seal tähele panid, milliseid tundeid ta Sinus äratas, mida üleüldse tähendab Sinu jaoks meedia, milline võiks olla tema ülesanne ja eesmärk jne. Uuringus võivad osaleda kõik inimesed, oma meediapäeva peegeldavad kirjutised on oodatud nii nooreematelt kui vanematelt.

Uuring "Üks meediapäev" viidi läbi ka eelmisel aastal, kohe-kohe on selle tulemustest ja eelmise aasta parimatest kirjeldustest ilmumas raamat. Võrreldes eelmise aastaga, toimub meediapäev seekord samaaegselt ka naaberriikides Lätis ja Leedus ning Valgevenes.

Palume lähetada oma meediapäeva kirjeldus posti teel (Postkast 6, 50002, Tartu Peapostkontor) või elektronpostiga (meediapaev@jrnl.ut.ee) hiljemalt esmaspäevaks 19. detsembriks 2004. Ümbrikule või elektronkirjale märkida selgitusena "Üks meediapäev".

Lisa oma kirjutise juurde kindlasti oma kontaktandmed, sünniaasta ja võimaluse korral ka elektronposti aadress.

Kõikide oma meediapäevast kirjutanud inimeste vahel jagatakse märtsis 2005 välja kümme preemiat. Võidust teatatakse personaalselt.

Lisateavet saab meediapäeva kodulehekülje lt www.jrnl.ut.ee/meediapaev ja uuringu juhilt Maarja Lõhmuselt Tartu Ülikooli meedia ja kommunikatsiooni õppetoolist, telefonil 737 5190, või e-posti teel: maarjal@ut.ee.

Kristo Mäe

In memoriam

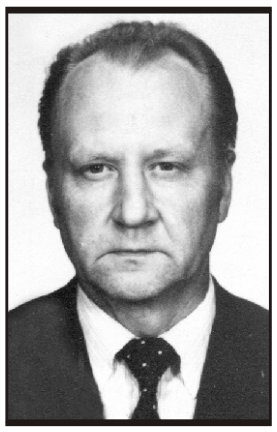

ÜLO NURK 12.01.1938 - 20.11.2004

Ülo Nurk sündis Viljandi linnas 12. jaanuaril 1938. aastal. Varakult jäid Ülo ja tema õde orbudeks. Ema suri kopsuhaigusesse ja isa võeti Saksa sõjaväkke. Lapsed pandi lastekodusse.

14 aastaselt asus Ülo Tallinna Kutsekoolis nr 1 kutseharidust omandama, õppides treialiks. Kutse käes, töötas ta treialina kuni ajateenistusse minekuni 1957. aastal. Ülo teenis aega mereväes. Peale ajateenistust asus ta tööle treialina Tallinnas Dvigateli tehases. Ülo suur soov oli saada arstiks ja selle nimel tegi ta kõik endast oleneva.

1965. aastal, 27 aastase noormehena astus Ülo Tartu Riikliku Ülikooli arstiteaduskonda. Et end toita ja riietada, tuli õppimise kõrval teha tööd, kord vaguneid tühjaks laadides, kord kraave kaevates või suvilaid ehitades. Tahtejõud ja sihikindlus aitasid tal 1971. aastal lõpetada ülikooli ja omandada arsti elukutse. Vahetult pärast ülikooli lõpetamist töötas Ülo Nurk lühikest aega Tallinna Kiirabis. 1971. aasta augustis tuli Ülo Nurk tööle Viljandi Rajooni Tuberkuloositõrje Dispanserisse, töökohaks Suure-Jaani. 1971. augustist kuni 2004. aasta oktoobrini, see on 33 aastat, töötas Ülo Nurk Suure-Jaanis, olles lugupeetud ja hinnatud arst. Selle pika aja jooksul aitas ta paljudel inimestel tervise tagasi saada. Teda tundsid kõik ümberkaudsed inimesed ja ka kaugem rahvas. Küllalt sageli tulid inimesed oma hädadega tema poole just siis, kui mujal juba käidud, aga abi saamata jäänud. Alati abivalmis, tähelepaneliku ja otsekohese arstina jääb ta paljude patsientide ja töökaaslaste südameisse. Pingelise töö kõrvalt leidis Ülo Nurk aega oma perekonna jaoks. Koos abikaasa Marega kasvatati üles poeg ja tütar. Ülole sai osaks õnn olla ka vanaisa. Suure-Jaani linnas Pihlaka tänavas oli oma maja ja aed, mis nõudsid mehe hoolt ja kätt. Ülole meeldis vabal ajal aias töötada.

Ühe tubli arsti, Ülo Nurga, elutee on otsa saanud. Suure-Jaani rahvas ja paljud patsiendid nii lähedalt kui kaugelt mäletavad veel pikki, pikki aastaid tänuga tema töid ja tegemisi.

Ei tulek ega minek ole meie endi teha, vaid see, mis sinna vahele jääb. Ja see on elavate mäletada.

Sõprade, patsientide ja töökaaslaste nimel

Matti Zirk

Pühade ajal ole ettevaatlik

Jällegi on käes kauaoodatud jõuluaeg, kus süüdatakse küünlad kuusel ja köetakse mõnusalt soojaks maakodude ahjud. Päästeteenistus meenutab siinjuures, et elus tuli on küll hubane ja jõuluaja lahutamatu kaaslane, kuid ettevaatamatul käitumisel võivad olla ettearvamatud tagajärjed. Jõulud on kodu- ja hingerahu aeg. Tehkem siis kõik, et muuta see kaunis aeg turvaliseks nii endale kui ka oma lähedastele.

Seejuures tasuks meeles pidada järgmisi olulisi asju:

* Ära jäta lapsi omapäi lahtise tulega.
* Kui toas põleb küünal, ära lülita elektrivalgustust täielikult välja.
* Veendu, et kütteseadmed on kontrollitud ja ilmnenud vead kõrvaldatud.
* Laste pidudel peavad juures viibima täiskasvanud (lapsevanemad, kasvatajad või õpetajad), kes on tuleohutusnõuetest teadlikud ja oskavad tulekahju korral käituda ning teisi juhendada.
* Enne asutuse ruumides toimuvat pidu peab tuleohutuse eest vastutav töötaja kontrollima ürituse ga seotud ruumide ja koridoride tuleohutusseisundit, veenduma tulekustutusvahendite olemasolus ja kättesaadavuses.
* Tuleb vaadata üle varuväljapääs ja koht, kus asub telefon. Neid peaks teadma ruumide valdaja ja juhul kui ruumid on antud teistele kasutada, ka keegi vastutav isik pidu pidavast kollektiivist. Tuleohutuse eest vastutab alati kas ruumi omanik või valdaja, mitte ühekordne kasutaja.

Asutuse jõulupeol on keelatud kasutada ruumis mistahes ilutulestikku, sära- ja steariinküünlaid, paukpakke jms. Kuuseoksad peavad olema seinast ja laest vähemalt 1 meetri kaugusel, v.a kiviseinte puhul. Kodudes võib sära- ja steariinküünlaid kasutada, kuid leek peab jääma kardinatest jm kergesti süttivatest asjadest eemale.

Neid soovitusi ja muid tuleohutusnõudeid järgides ei ohusta tuli meie ja meie lähedaste elu ja tervist.

Suure-Jaani Päästekomando soovib kõigile turvalist jõulunädalat ja ilusat aastavahetust!

Reklaami paigaldamisest ja puude likvideerimisest Suure-Jaani linnas

Suure-Jaani Linnavolikogu võttis vastu raielubade väljaandmise korra ja reklaami paigaldamise korra.

Puu(de) (välja arvatud viljapuud, tuulemurd ja mahalangenud puud) likvideerimiseks on vaja raieluba. Käesolev kord ei kehti metsaseaduse tähenduses kasvava metsa kohta. Raieloa taotlemiseks tuleb esitada Suure-Jaani Linnavalitsuse ehitus- ja planeerimisosakonnale kirjalik taotlus, kus on näidatud likvideeritava(te) puu(de) asukoht ja likvideerimise põhjus, taotleja nimi, aadress, juriidilise isiku puhul registrikood, kontakttelefon ja e-posti aadress (selle olemasolu korral). Kui raide koht on looduskaitsealusel territooriumil ja/või tegemist on kaitsealuse üksikobjektiga ja/või erikaitsepiirkonnaga, siis on nõutav taotluse kooskõlastamine Keskkonnaministeeriumi Viljandimaa Keskkonnateenistusega. Raieloa andmine või selle andmisest keeldumine otsustatakse 10 tööpäeva jooksul. Väljastatud raieluba kehtib kuni 3 kuud ning raietööd tuleb teostada tehniliselt õigesti ja raiekoht puhastada loal märgitud ajaks.

Reklaami paigaldamise kord reguleerib Reklaamiseadusele vastava reklaami ja kuulutuste paigaldamist ja mahavõtmist Suure-Jaani linnas (s.t kõikjal linna territooriumil).

Kuulutusi (müürilehti) võib linnas paigutada vaid selleks ette nähtud teadetetahvlitele, mis asuvad Tallinna tn 1, Pärnu tn 1A, 3, 4, Köleri tn 1, 31, Oja tn 1A hoonete juures. Pärnu tn 4 (kultuurimaja seinal) asuvale tahvlile on lubatud paigutada vaid kultuuri- ja spordiürituste kuulutusi. Kuulutuse paigaldaja ei tohiks unustada ka seda, et ta on kohustatud kuulutuse eemaldama kahe tööpäeva jooksul pärast ürituse lõppemist. Aegunud või selleks mitte ettenähtud kohta paigutatud kuulutused on õigus kõrvaldada.

Reklaami (välja arvatud ärisilt suurusega kuni A4 formaat, kuulutus, teisaldatav reklaam ja uus reklaam olemasolevale reklaamikandjale) paigaldamiseks esitab avalikustaja linnavalitsusele vormikohase taotluse, millele on lisatud:

reklaami kavand koos mõõtude ja värvilahendusega;

reklaami kande- ja kinnituskonstruktsiooni projekt;

reklaami hoonele paigutamisel fassaadi joonis või foto koos paigalduskoha ja antud fassaadil olemasoleva reklaami äranäitamisega, koos hoone valdaja kooskõlastusega;

asendiplaan/geoalus koos asukoha äranäitamisega ja maa valdaja kooskõlastusega.

Taotlus vaadatakse läbi viie tööpäeva jooksul.

Reklaami avalikustaja on kohustatud reklaami paigutama korrektselt vastavalt esitatud andmetele ning tagama selle esteetilise väljanägemise kogu avalikustamise aja jooksul. Lõhutud, määrdunud või rikutud reklaam tuleb korrastada või maha võtta. Loal märgitud tähtajaks mahavõtmata reklaam eemaldatakse ja kulud nõutakse sisse reklaami avalikustajalt.

Täpsemalt saate kõnealuste kordadega tutvuda dokumendiregistris Suure-Jaani linna kodulehel http://www.suure-jaani.ee/ja linnaraamatukogus.

Leili Kuusk

Olustvere Vallavolikogu väljasõiduistung

Viimasel ajal on kodanikuühiskond muutunud arvestatavaks elukeskkonda muutvaks jõuks kogu vabariigis. Omavalitsused delegeerivad mitmeid tegevusi kolmandale sektorile, eriti kultuuri, spordi ja noorsootöö valdkonnas. Parema tulemuse nimel on vaja tihedamat koostööd.

Olustvere vald pole siin erand. 28. oktoobril toimus vallavolikogu väljasõiduistung Kuhjavere küla Tire talus. Eesmärgiks oli tuua volikogu liikmed vallamajast välja keskkonda, kus toimuvad külaliikumise või muud kolmanda sektori tegevused. Volikogu liikmeid oli kohal seitse, osalesid vallavanem ja -sekretär ning paarkümmend kolmanda sektori esindajat ja huvilist. Ilmselt pole volikogu istung varem nii rahvarohke olnud. Kultuuritegijaist olid esindatud naisansambel "Metsalilled" (10 inimest), segakoor „Lehola" (30), naisrahvatantsurühm (12) ja memmede tantsurühm (8) Olustverest ning naisrahvatantsurühm „Pastlad" (12) ja segarahvatantsurühm „Oerutajad" (18) Tääksist. Neid kollektiive olid esindamas Evi Luiska, Ellen Pallo, Vaiki Reiner ja Elviira Grosberg. Küla- ja seltsiliikumisest andsid ülevaate Aimla, Kuhjavere, Tääksi ja Ülde külaseltsid ning Olustvere Maanaiste Selts.

Tantsijate ja lauljate eestvedajate kokkuvõttest jäi kõlama rahulolu, sest on osaletud mitmel tähtsal peol ja "Oerutajad" (juhendaja Vaiki Reiner) ning Olustvere naisrahvatantsurühm (Anu Mikkor) tantsisid välja I kategooria. Korduvalt mainiti tuntavat vallapoolset tuge. Murede poolele võis kanda need faktid, et tantsijate pastlad ning seelikud ja põlled hakkavad kuluma. Volikogu oli seda meelt, et tuleb leida valla ja fondide abil võimalusi toetamaks rahvarõivaste uuendamist. Kitsakohana mainiti ka prooviruumide kitsikust. Paremate võimaluste leidmisel on võimalik vallaeelarvest ka rendiraha taotleda.

Külade ja seltside esindajate puhul oli oluline teema partnerlus ja koostöö. Kuna igal külal pole oma külamaja, aga Olustvere seltsimaja on suurem, kui selts ise kasutada jõuab, siis on võimalik seal koos suuremaid ettevõtmisi teha või ruume rentida. Tääksi külal on küll oma maja, kuid see vajab tõsisemat remonti, mis on ka plaani võetud ja vastav projektki kirjutatud. Samas pakuti ka Ülde külale võimalust edaspidi seda maja koos kasutada. Üldelased ei ole koostööle vastu, kuid ikkagi on soov oma õuele ühistegevuseks ruumid leida. Liiati on endine kolhoosi keskusehoone poolenisti kasutamata. Valla suurima küla Ülde külavanem oli mures ka oma rahva vähese aktiivsuse pärast. Ka Aimla külarahva põhimure on kooskäimise koha puudumine. Mõnda aega kasutati endise kaupluse ruume, kuid nüüdseks on nende seisukord halvenenud. Takistavaks on osutunud ka omandisuhe, sest hoone omanikul puudub huvi sellele paremat kasutust leida. Arutluse lõpuks kujunes välja üsna ühine soov teha tihedamat koostööd Kuhjavere külaga, mis on meilegi meelt mööda.

Kuna istung toimus Kuhjavere külas, siis selle teema lõpetuseks said osalejad ülevaate meie külaseltsi tegemistest viimase 6 aasta jooksul. Aja kokkuhoiu mõttes oli kuulajail kasutada kirjalik lühikokkuvõte. Oleme nende aastate jooksul palju vaeva näinud küla nähtavaks ja ühistegevuseks sobivamaks muutmisel: külamaja, -plats, -kivi ja -kiik, taluviidad ja postkastid, bussiootekoda külasildi, teadetetahvli, külajuhi ja Eesti Posti kirjakastiga. Oleme olnud avatud küla - oleme jaganud oma kogemusi nii väljaspool küla erinevatel ettevõtmistel kui ka kohapeal huvilisi vastu võttes. Sageli ei ole me piirdunud ainult oma külaga, vaid tutvustanud lisaks Olustveres ning naaberomavalitsustes asuvate seltside ja väikeettevõtjate tegemisi.

Oleme olnud kogu oma tegevuse vältel veendunud, et edasi liikuda on lihtsam üksteist abistades ja toetades. Lisaks seltside ja külade koostööle on oluline ka side kohaliku omavalitsusega. Partneriks olemine on samas ka suur tunnustus.

Küla- ja seltsielu kurb pool on see, et mitte kõik külad pole ärganud - 12 Olustvere valla külast on tegutsejaid vaid neli. Kutsun üles kõiki teisi ühistegevust alustama, sest üheskoos on kergem. Kindlasti leiaksime koos mõne hea idee, kust alustada. Ka mitu väikest koostöös annavad ühe suure.

On veel üks mõte: Suure-Jaani vallas, Suure-Jaani linnas ja Olustvere vallas juba tegutsevate vabatahtlike ühenduste ümarlaua moodustamine. See aitaks kaasa kodanikuühiskonna arengule piirkonnas. Kõige aluseks on tahe ja selle teostamises osalemine, sest keegi midagi kandikul kätte tooma ei hakka. Koostöös oleks võimalik kokku hoida nii inim- kui raharessurssi. Sellele lisanduks omavalitsuste toetus omaalgatuslike ideede teostamiseks.

Romeo Mukk
Olustvere Vallavolikogu liige,
Kuhjavere külavanem

Suure-Jaani käsitöönaised korraldavad igal aastal ühe temaatilise käsitööpäeva. 18. novembril toimus „Sussipäev“. Külas oli Eesti Rahva Muuseumi teadur Reet Piiri ja Võhma naised.

Võrkpallivõistlused segavõistkondadele

6. novembril toimusid Suure-Jaani Gümnaasiumis juba traditsiooniks saanud võrkpallivõistlused segavõistkondadele, milles osales 2 mees- ja 2 naismängijat.

Seekordsel turniiril osales 4 võistkonda. Esikoha saavutas ühtegi mängu kaotamata võistkond “Adamson”: Egle Pesti, Virge Pesti, Hillar Pesti ja Heiki Adamson. Teise koha saavutas võistkond “Vanad ja kobedad”, kes mängis koosseisus Monika Pill, Evi Putrolainen, Hando-Renee Uuetoa ja Toomas Aavasalu. Kolmandaks tuli “Soots”: Allar Uuetoa, Karli Ots, Evi Putrolainen ja Erla Soots.

Turniir sujus ladusalt ja meeldivas õhkkonnas. Loodame, et järgmisel aastal seoses treeningtingimuste paranemistega osalevate võistkondade arv kasvab. Spordihuvilistele teadmiseks: järgmised võistlused toimuvad sulgpallis - 12.detsembril algusega kell 11.00 Suure-Jaani Gümnaasiumis. Olete oodatud osalema.

Erla Soots

Loitsuke kutsus kõiki raamatukarnevalile

Laupäeval, 20. novembril, pidasime Suure-Jaani kultuurimajas vahvat pereüritust “Raamatukarneval”.

Kohale oli tulnud väga lõbus ja kirju seltskond. Raamatukaante vahelt olid end välja nõidunud õhtujuht Pätu, teda abistas väike My. Need kaks on tuntud sellid, kelle lemmiktegevuseks on pättuste tegemine. Nii ka seekord. Pidu võttis toreda hoo sisse kohe alguses, kui meile esinesid vabariigi parimad peotantsijad omas vanuseklassis (II klassis õppivad lapsed) klubist “Linavästrik” Viljandist. Nende esinemine oli tõesti imeline. Peale seda kuulasime legendaarseid rockilugusid, mida esitas elektrikitarril Tõnis Räni. Ning siis oli saal raamatutegelaste päralt. Nagu võluväel olid kohale ilmunud Rootsi diplomaat, Huckleberry Finn koos kärvand kassiga ja Tom Sawyer, Piibelehe-neitsi, Lumekuninganna ja roosipõõsas, Pipi koos härra Nilssoniga, Kunksmoor ja Eva-Lotta ning tüdruk, kes oli sattunud muinasjutumaailma. Kõik tegelased nägid välja väga vahvad. Kui kõik karnevalikülalised olid omavahel tuttavaks saanud, läks lahti trall ja tants, vahele ka viktoriinivõistlust ning kringli söömist-limpsi joomist. Ja kuna tegu oli viimase, VI üritusega projektist “Raamatute maailm läbi lapse tundeprisma” jagus kõigile lastele ka palju auhindu.

Suur aitäh kõigile projekti toetajatele ja eriti suur aitäh ürituste läbiviijale Anu Kivile.

Kaire Sülla

Ikka lauluga

19. novembri õhtul täitus Olustvere loss rõõmsate noorte inimestega. Viljandi Kultuuriakadeemia kammerkoor tuli esinema sarja „Koorilalumine Olustveres“ 5. kontserdile. Suurearvuline koor esitas U. Naissoo loodud laule filmist „Viimne reliikvia“ ja porpurrii A. Lloyd Webberi „ooperifantoomist“. Koori juhatas Pille Prost, klaveril saatis Guldzahon Jussufi. Võõrustaja, Lehola segakoor, esitas kirju kava, millest ei puudunud teemakohane lugu: koor F. Loewe muusikalist „Minu veetlev leedi“. Lõpuks pani Agnes Kurg mõlemad koorid koos laulma H. Bräutigami Instrumentaalquodlibetit - lõbusat pillide tutvustust lauluhäälte abil.

Kohalik publik, nii soliidsed hallpead kui väikesed lapsed, olid tänulikud.

Peale väikest kohvijoomist läks käima kooride oma pidu. Lauldi läbi hulk levi- ja koorilaule.

Lehola jõulukontsert on Olustvere lossis 26. detsembril.

Aita Tammpere
Lehola koorijuht

35. sünnipäev

TÄNA SÜNNIPÄEV ON MAJAL,
KUST VAID RÕÕMSAID KILKEID KAJAB.
KOLM JA VIIS ON AASTAIKS TAL
MEIE EESTI TAEVA ALL

Reedel, 29. oktoobril, pidas Kõidama Lasteaed „Traksik“ oma 35. sünnipäeva.

Kui päris aus olla, siis sünnipäev ilmus lasteaeda juba esmaspäeva hommikul. Vesteldi lasteaia ajaloost ja olevikust. Tehti kaarte ja üllatusi nii väikestele kui suurtele Traksikutele. Rühmad said oma maskotid ja saal kiikuva lasteaia maskoti Traksiku.

Suuremad sündmused toimusid neljapäeval ja reedel.

Neljapäeva õhtul külastasid lasteaeda vilistlased. Koos mängides meenutati neid aegu, kui nad ise alles lasteaialapsed olid. Vilistlased jätsid endast maha ka autogrammid, mida saab näha lasteaia koridori seinal.

Reede hommikul oli lastele üllatus. Neil oli külas Viljandi Kultuuriakadeemia tudengid. Õhtul oli kontsert ning tordi söömine koos vanemate ja külalistega. Juhataja Liia tänas tänukirjaga kauaaegseid töötajaid ning meeldiva koostöö eest lasteaia kõiki töötajaid, lapsi, lapsevanemaid ja vallavalitsust.

Külaliste sõnavõtust jäi kõlama mõte, et meie lasteaed on kodune ja sõbralik koht, kus lastel on tore kasvada ja areneda.

Soovime, et meie hea koostöö jätkub veel pikkadeks aastateks. Meeldiva jällenägemiseni.

Traksiku“ sõbraliku pere nimel
Agnes Meerits
õpetaja

Suure-Jaani linnapea eakale juubilarile nooruslikku kingitust üle andmas

Väikesesse saali oli üles seatud näitus kultuurimaja esimese saja aasta tegemistest

Suure-Jaani Kultuurimaja 100. sünnipäev

Kontsert RAMi kvartetilt

Räägime jälle ühinemisest

28. oktoobril otsustas Suure-Jaani Linnavolikogu algatada Viljandi maakonnas haldusterritoriaalse korralduse muutmise ning tegi ühinemisettepaneku Olustvere, Suure-Jaani ja Vastemõisa valdadele.

Ettepaneku tegemisest on nimetatud kolme valla volikogudel kaks kuud aega, et otsustada, kas piiride muutmise algatamisega nõustuda või sellest keelduda. Piiride muutmise algatamisest keeldumise otsus peab olema põhjendatud. Praegu kehtivate seaduste järgi on järgmine võimalus ühineda peaaegu viie aasta pärast, sest valimiste vahelisel ajal hetkel sellist võimalust ette ei nähta. Nõustuva otsuse korral ootab omavalitsusi ees hulk seadusega sätestatud tegevusi, mis sisaldavad ka rahva arvamuse väljaselgitamist, ühise arengukava vastuvõtmist ja ühinemislepingu sõlmimist. Tööd on üsna mahukad ja nendega tuleb valmis saada hiljemalt järgmise aasta 15. aprilliks, kui kogu seaduses nõutud dokumentide pakk peab olema maavanema laual. Edasi läheb see Siseministeeriumisse. Otsuse teeb Vabariigi Valitsus. Ühinemisleping jõustub vastavalt seadusele valimistulemuste kinnitamisel (oktoobris 2005).

Suure-Jaani linna ja teda ümbritseva rõngasvalla ühinemisest on räägitud juba 1991. aastast. Paberile on jõudnud nii mõnigi struktuur ja arutusel olnud ka kolme omavalitsuse (Suure-Jaanidele lisaks Olustvere vald) ühine arengukava. Ühinemiseni ei ole siiani siiski jõutud. Ikka on ühel pool tänavat elavad inimesed linna ja teisel pool valla kodanikud, linna hallata olevas koolis on enamuses valla lapsed, aga valla lapsed, kelledest enamus õpivadki naaberomavalitsuse territooriumil ning selleks, et Suure-Jaani valla kodanikud vallamajja pääseksid, tuleb neil esmalt teise omavalitsusse - Suure-Jaani linna minna.

Sarnaseid situatsioone on Eestis mujalgi. Olemas on ka rõngasvaldade ja nende sisuliste keskuste ühinemise kogemused. Neist kogemustest käis 11. novembril Suure-Jaani, Olustvere ja Vastemõisa volikogude ja valitsuste liikmetele ning külavanematele rääkimas Rapla Vallavolikogu esimees Jüri Võigemast.

Härra Võigemast, kui kaua plaaniti 2002. aastal teoks saanud Rapla linna ja Rapla valla ühinemist?

Rapla vald oli niinimetatud rõngasvald ümber Rapla linna, mis on meie vaieldamatult piirkonna tõmbekeskus. Juba 1989. aastast, kui Rahvarinde taustal toimusid esimesed suhteliselt vabad valimised, oli meil selge, et oleks mõistlik Rapla valla ja Rapla linna ühinemine. Aga alati oli üleval ka see küsimus, et

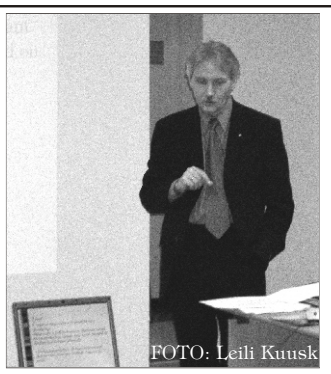
FOTO: Leili Kuusk

Jüri Võigemast

millal see toimub. Esimene valimisperiood kuni aastani 1993 oli ettevalmistusperiood, et üldse ennast omavalitsusena tunnetada. Tahtmine oli suur, kuid ressursse nappis ja ka julgust. Järgmisel valimisperioodil läks juba tegudeks. Võtsime ette valla ja linna ühise üldplaneeringu tegemise. Pilt näis kohutavalt kummaline: kui võtad kaardi ette, siis keset valla üldplaneeringut on üks „valge laik“. Otsustasime volikogude tasemel, et teeme ühise üldplaneeringu. Tagantjärgi vaadates oli see üks kõige olulisem ja targem otsus, mis me tookord tegime. See sai ka ühinemisläbirääkimiste alguseks.

Miks sooviti ühineda?

Meie eesmärgiks oli piirkonna sotsiaalse, majandusliku, kultuurilise, ajaloolise ja territoriaalse terviklikku saavutamine ja säilitamine. Juhin tähelepanu sõnale „saavutamine“ - see tähendab, et seda terviklikkust enne ühinemist siiski ei olnud.

Tahtsime kõigile piirkonna elanikele luua võimaluse osaleda piirkonna jaoks oluliste otsuste tegemisel. Näiteks Rapla linna gümnaasiumid. Meie lapsed käisid seal koolis, kuid valla elanikud ei saanud mitte kuidagi kooli kohta tehtavaid otsuseid mõjutada, kuigi need otsused meid puudutasid. Gümnaasiumi hoone oli aga üsna halvas seisus ja vajas remonti. Häiritud oli ka linna ümbritseva tiheasustatud piirkonna arendamine. Vallal ei jätkunud sinna piisavalt vahendeid, linn ei saanud oma vahendeid aga sinna paigutada, kuna see ei olnud nende territoorium.

Eesmärgiks oli ka kõigile piirkonna inimestele avaliku teenuse kättesaadavuse ning kõrge kvaliteedi tagamine. Suuremal omavalitsusel on kindlasti suurem majanduslik potentsiaal.

Tahtsime ühendada linna ja tema mõjupiirkonna arengupotentsiaali, et saavutada Rapla piirkonna parem konkurentsivõime. Mõistsime, et kõik omavalitsused on tegelikult omavahel konkurendid, alustades investeeringutest ja lõpetades töökohtadega. Et selles konkurentsis püsida, on vaja tugevat piirkonda. Piirkond on aga tugev, kui tema keskus on tugev. Linn oli suhteliselt hästi funktsioneeriv tõmbekeskus. Kui eelarve poole pealt vaadata, siis Rapla linn oli nende omavalitsuste hulgas, kes riigi toetusfondist raha ei saanud.

Mis sai edasi?

Valimisperioodil 1996-1999 kutsusime kokku volikogude ühisistungid, et arutada, kuidas ühinemisprotsessiga edasi minna. Tegime ära üsna suure töö. Panime kirja plussid ja miinused, tegime analüüse. Moodustasime hulga ühiseid töörühmi. Töö lõpuks panime kokku nn Rohelise raamatu (raamatu kaas oli roheline), kus trükkisime töörühmade töö tulemused ära ja saatsime kõigile valla peredele koju kätte, et inimesed teaksid, mis neid ees ootab ühinemise järgselt.

Kuulutasime välja rahvaküsitluse. Küsimus oli: „Kas te tahate, et Rapla linn ja vald ühineksid?“ Linna inimestel võtsid küsitlust väga leigelt - oma seisukohta käis avaldamas ainult 2-3% neist, vallast osales 45% nimekirjadesse kantutest, kellest ligi 90% oli tookord ühinemise vastu.

Miks ebaõnnestus ühinemine esimesel katsel, s.o 1999. aastal?

Poliitikuina ei julgenud me enne valimisi rahva tahte vastu minna. Hääletama olid tulnud need, kes pidasid vajalikuks kaitsepositsiooni võtta. Tulemus oli minu jaoks suur ootamatus.

Mida näitas 1999. aasta rahvahääletuse analüüs? Miks inimesed ütlesid „ei“? Mida kõige rohkem kardeti?

Tegime terve rea külakoosolekuid, et fikseerida probleemid, mis inimestel olid. Minu enda jaoks oli üsna üllatav see, et inimestele oli oluline, kas uue omavalitsuse üldnimetus on linn või vald. Tuli selgitada, et linnalt linna nimetus ei kao, ta muutub vaid vallasiseseks linnaks. Linn on linn vaatamata sellele, et omavalitsuse nimi on Rapla vald. Muuseas on meil tänaseks külavanemate kõrval olemas ka linnapea, kuigi ta ei ole omavalitsusjuht.

Küsiti tihti ka seda, et kes siis uues volikogus on. Kui muidu ei oldud ka vahel valla ametnike või volikogu liikmetega rahul, siis nüüd asuti neid kaitsma. Vaevalt et valimiste tulemusi saaks väga täpselt ennustada. Üldiselt läks meil nii, et valiti neid, kellel oli kogemus olemas, kes olid tuntud. Meil oli neli erakonna nimekirja ja üks valimisliit. Õnneks ei vastandunud nii öelda linna- ja maamehed. Erakonna nimekirjade puhul ei saa edule loota, kui katad programmiga vaid üht poolt, on vaja nii endise valla kui linnapiirkonna toetust.

Tihti küsiti, milliseks kujunevad vee ja kanalisatsiooni hinnad, kas ikka teid lahti lükkama hakatakse, kas ikka väiksemaid raamatukogusid ja lasteaedu hakatakse edasi pidama. Ega linn kõiki vahendeid endale ei võta? Paraku on ju nii, et linnaümbruse piirkonna toimimiseks peab ka linn ise normaalselt toimima ja oma keskusfunktsioonid ära täitma, omades selleks vajalikku infrastruktuuri. Tihti on nii: inimene toob hommikul lapse linna lasteaeda, läheb linna tööle, käib linnas poes ja apteegis ning siis läheb oma külla, kus ei ole ei kauplust, ega muud. Ometi võib ka see inimene emotsionaalsel taustal tahta, et vald säiliks endisel kujul.

Tihti tuli vastust anda ka neile küsimustele, mis ei puudutanud omavalitsust ja ühinemist, vaid Eesti riigi maaelu poliitikat või hoopis konkreetse piimakombinaadi tegemata-jätmisi.

Otsustasite siiski uuesti ühinemist üritada. Miks?

Olime vallavanemaga mõlemad algusest peale selle protsessi sees. Kui oleks tulnud uued inimesed, siis oleks neil algul paar aastat läinud sisseelamiseks ja seejärel olekski käes olnud juba valimiseelne aasta ning raske midagi ette võtta. Seejärel oleks ühinemisprotsessi tulnud jälle algusest peale hakata. Meie olime juba suure eeltöö teinud. Lisaks tuli valitsus tookord välja omavalitsuste ühendamiskavaga. Mõtlesime, et targem on seda teha vabatahtlikult ja nii nagu meile sobib. Ise tegemise mõte oli meie jaoks päris oluline. Esimese hooga asusid läbirääkimiste laua taha lisaks Rapla vallale ja linnale ka Raikküla, Kehtna ja Järvakandi vallad. Rahva arvamuse väljaselgitamiseks otsustasime minna seekord rahvakoosolekute teed. Vastutuse pidi endale võtma lõpliku otsuse tegema - siiski volikogu. Panime kirja probleemid ja need punktid, milles kokkuleppele saime. Ühinemislepingu tegemisel kasutasime Otepää kogemust. Ühinemislepingu arutelu käigus kukkus riburada mööda ära kolm omavalitsust. Nende jaoks ei olnud aeg veel küps. Jäid Rapla linn ja Rapla vald.

Millist kasu loodeti kõige rohkem saada või millist kahju vältida?

Kõige olulisem on piirkonna terviklikkus ja arenguning konkurentsivõime. Kõik ülejäänu on vähem tähtis ning sõltub eelmistest.

Kuidas täideti ühinenud omavalitsuses ametikohad? Kui paljud endised ametnikud jäid tööta?

Leppisime kokku, et komplekteerime n.ö uue meeskonna siiani linnas ja vallas töötanud inimestest. Algul jäi üle vaid kaks inimest. Kui liituvaid omavalitsusi oleks olnud rohkem, oleks see arv ilmselt suurem olnud. Nüüd said paljud ametnikud lihtsalt kitsamalt spetsialiseeruda, näiteks võtsime tööle lastekaitsespetsialisti ja teise ehitusspetsialisti.

Kuidas ühinenud omavalitsus tööle rakendus? Kas võib rääkida sellest, et haldussuutlikkus tõusis? Või peab nentima, et võim kaugenes inimestest?

Volikogu töölerakendamisega erilisi probleeme ei olnud. Valitsuse rakendamisega oli pisut keerulisem. Umbes pooleteise aasta järel olime jõudnud rahuldavate tulemusteni. Mitmel juhul selgus, et suure (nüüd on meie elanike arv üle 10 000) ja väikese (vallas oli enne ühinemist 4 000, linnas 6 000 elanikku) omavalitsuse juhtimine erinevad kvalitatiivselt. Suuremas omavalitsuses ei sobinud alati enam need meetodid, millega siiani oldi hakkama saadud. N.ö töö käigus oleme hiljem välja vahetanud umbes kolmandiku ametnikest, kõik kohad oleme kokkuleppe kohaselt täitnud konkursi korras. Töö kvaliteet on kindlasti paranenud.

Et vallamaja asus ka varem linnas, siis geograafiliselt võim inimestest ei kaugenenud. Muidugi on selge, et suures omavalitsuses tunneb vallavanem isiklikult väiksemat protsenti elanikest, kui väiksemas omavalitsuses.

Olete ühise suure omavalitsusena tegutsenud nüüdseks kaks aastat. Kas olukord vastab sellele, mida ootasite? Millega olete rahul, millega mitte?

Vastab küll. Oleme saanud hakata oma probleeme lahendama. Tegime gümnaasiumis 30 miljonilise remondi, käimas on kõiki suuremaid külasid hõlmav veeprojekt. Linnaümbruse planeeringu ja detailplaneeringud oleme suutnud kõik ära teha. Järgmisel valimisperioodil on plaanis ehitada gümnaasiumi spordihoone.

Vähenenud on nende inimeste hulk, kes arvavad, et ei oleks pidanud ühinema.

Oleme valmis alustama uusi ühinemisläbirääkimisi, et järgmisel valimisperioodil ühineda Kehtnaga, kui nad seda soovivad.

Milline oli kummagi omavalitsuse laenukoormus ja kuidas kokku leppisite?

Laenude puhul on oluline see, kuhu raha on pandud. Asuvad ju mitmed piirkonna jaoks olulised objektid linnas. Tõmbekeskuses tehtu tuleb kogu piirkonnale kasuks. Laenukoormus oli mõlemal omavalitsusel seadusega sätestatud piirides ning jõudu jätkub ka uuteks suuremateks investeeringuteks.

Kas ühinemise edasilükkumine kolme aasta võrra tuli Teie arvates piirkonnale tervikuna kasuks või kahjuks?

Kui midagi tagantjärele kahetseda, siis vaid seda, et me kaotasime kolm aastat. Paljud protsessid võtavad oma aja ning oleksime nendega juba tunduvalt kaugemal.

Kuidas saavutada ühinemislepingu n.ö vettpidavus? Kui siduv on leping tulevasele volikogule?

Tuleb eeldada, et leping sõlmiti meeste vahel ja et järjepidevus ei lõpe vallavanema vahetumisega. Meil mingit kavalat salaplaani ei olnud. Poliitikas saab alt vedada vaid ühe korra. See on eetika küsimus. Loomulikult ei saa mingeid lõputuid garantiisid anda, volikogu võib alati oma otsuseid ümber vaadata, aga siis on see juba kogu piirkonda esindava volikogu küsimus.

On Teil oma kogemusele tuginedes mõni soovitus neile, kes ühinemist plaanivad?

Järg leheküljel 6

Mõisapäevadest, mõisatest ja Lahmuse mõisast

Midagi jääb
Kõigest jääb midagi
Kõigist jääb midagi
Alati on midagi, mis ütleb
Oli kord.
Ja vahel on ilus
Ja vahel on kurb
Oli kord.
(A. Alavainu)

FOTO: Erakogust

Suure-Jaani simmanitantsurühm õpetas külastusmängu osana ka mõisa külalistele vanu tantse

Suvi on möödas ja ikka on inimestel midagi meenutada. Paljudel on mälestusi mõisapäevadest. Olid kord mõisad. Aeg oli teine, elulaad oli teine, olid seisuste ja rahvuste vahed, aga midagi on ka jäänud. Külastusmäng "Unustatud mõisad", millesse oli kaasatud üksteist Viljandimaa mõisa: Heimtali, Kärstna, Lahmuse, Olustvere, Polli, Pärsti, Suure-Kõpu, Uue-Suislepa, Vana-Võidu, Viljandi ja Õisu olid külastamiseks avatud ajavahemikus 22. maist kuni 8.juulini, muutudes viiel päeval külalislahketeks võõrustajateks ja avatuks kõigile soovijaile.

Külastajaid oli palju. Mõned tulid uudishimust, enamik olid sisuliselt huvitatud unustatud mõisate loost. Muidugi oli inimestel erinevaid ootusi: näha midagi erilist - nii küsis üks proua, et kas teil mõisaaegset tõlda ei olegi näha. Ja keegi noor daam usutles, kas ikka ei ole kuskilt seinamaalinguid välja tulnud. Tore oli, et enamus külastajaid tulid peredega: nii said vanavanemate ja vanemate kõrval ka lapsed osa ja ehk tekkis pisikegi huvi kaugema mineviku vastu.

Ka meie, Lahmuse kooli töötajad, ootasime põnevusega seda üritust ja nii öelda püüdsime end häälestada mineviku lainele. Lahmuse mõisas oli igal külastuspäeval erinev üritus meelelahutuseks ja soovijaile pakuti kehakinnitust. Nii mängis akordioni Lahmuse kooli vilistlane Jaan Golding, musitseerisid Mait, Marko ja Endla Reimannid Sürgaverest, kahel korral tantsis Suure-Jaani simmanitantsurühm. Lauludel lasksid kõlada Lahmuse kooli õpetajad Mati Klamp, Helen Rajamäe ja Janne Leemets. Pakuti ratsutamisvõimalust, õpetati taimevaipa meisterdama.

Lugejaile meeldetuletuseks, millised mõisad kuulusid Suure-Jaani kihelkonna piiridesse 1909. aastal: Suure-Jaani kirikumõis, Vastemõisa ja Reegoldi riigimõisad, Lõhavere karjamõis, Aimla, Nawesti, Taevere, Enge (Änge), Olustvere, Lahmuse, Sürgavere ja Jaska rüütlimõisad. Neist neljal viimasel on mõisahooned säilinud.

Lahmuse, ehk Lachmes, nagu oli saksakeelne nimi, mõisa algusaeg ulatub nii nagu enamikel eesti mõisatel enam kui nelja aastasaja taha. Dokumentidest on teada, et Poola ajal asutas mõisa Alexander Trojanovski, mõisastades selleks Lahhema küla, kus elanud kaks talupoega. Trojanovski käes ei saanud see valdus kaua püsida, sest osalt juba 1594. aastal, päriselt aga 1599. aastal läks see üle Wilhelm Bockile. Nii nagu Trojanovski, oli ka Bock siiakanti tulnud alles Poola aegu: kõige varem on temast teateid Karksi linnuselt, millega tal oli tõenäoliselt sidemeid juba hertsog Magnuse ajal. Bockist sai alguse aadlisuguvõsa, kes jäi ka hiljem seotuks peamiselt Karksi ja Viljandi ümbrusega, kellede valduses olid Loodi, Vardi, Kaubi, Päri, Võisiku, Pahuvere. Bockide suguvõsa kuulub Liivi- ja Eestimaal immatrikuleeritud aadli hulka ja pärineb Sileesiast.

Juba Poola ajal olnud Lahmusel veski ja väike kõrtsike, mis Rootsi aja alguses 1624. aastal olnud laostunud. Samuti olnud siin kolm väikest Layhama külas asuvat talukohta.

1624. aastast oli Lahmuse valdajaks Heinrich Bock, kes oli Pärit Breslaust. Aasta hiljem, peale tema surma pärandus läänivaldus tema naisele. Lahmuse mõis jäi Bockide perekonna kätte kuni reduktsioonini, mil see langes riigile. Lahmuse mõis oli väike mõis. 1638. aastast on teada, et Lahmuse läänikülad olid: Layhma, Põhjaka, Mähel ja Vollula, kuigi Valula hiljem Taeverele ja Põhjaka Vastsemõisale kuulusid. XVII sajandi nälja ja pikk sõdade pikk periood mõjus rahvastiku arengule otse katastroofiliselt. Valduse pikkust ja laiust hinnati 0,5 miili. Lahmuse mõisal ei olnud maa-alaliselt erilist laienemise võimalust, aga väikesed põllud olid võrdlemisi viljakad. Põhjaka küla tihedast asustusest ei ole rootsi aja alguseks jäänud ühtegi talu. Küla taasasustamiseks on sissetoodud saarlasi ja läänemaalasi. XVII sajandi lõpul oli Lahmuse mõisal viisteist talu, Bockid olid huvitatud inimeste siia meelitamisest.

XVII ja XVIII sajandil oli eesti kliima jahedam, juba oktoobris algas talv ja kestis aprillini. Kasvatati otra, kaera, rukist, aga nisu hoopis vähe. XVIII sajandi lõpuks saadi rukist 5.6 seemet. Ka lehmade produktiivsus oli väike, nii saadi maatõugu lehmalt 400-500 kg piima aastas. Keskajal olid mõisad kindlustatud ja aegade jooksul kujunesid võimsateks majandusüksusteks. Aitade, veskite kõrvale ehitati tallid, laudad, juustumajad, õllekojad, viinaköögid, keldrid. Väiksemal mõisal võis hooneid olla kümne ringis, suurtel mõisatel kuni nelikümmend. Aegade jooksul, sõdade käigus on palju muutunud, kuid elav ehitustegevus kees Liivimaal XIX sajandil. Majanduslikud olud paranevad, sajandi algul tuuakse Eestisse sisse kartul. Eriti tulus oli viinamüük, viinaks aeti pool viljasaagist ja kogu kartul. Praaga läks härgade söödaks ja liha müüdi linnadesse. Nii on teada, et 1680. aastal oli Eestis tuhat kakssada kõrtsi, XVIII sajandi lõpuks üle kahe tuhande. Õlle- ja viinatootmine oli talupoegadel rangelt keelatud. See oli mõisa õigus! See oli maksuvaba tulu. Kõrtsmik oli mõisa kaubaagent, meelitas talupoegi vilja vahetama viina, soola ja raua vastu. Mõis sai tulu ka talupoegadelt võetavalt naturaalandamist ja veskitest. Talupoegade koormised olid: rakke- ja jalapäevad, vooris käimine: vilja, viina, palkide vedu, ehitusmaterjali, lubja, savi, kivide, heinte vedu jne.

Praegune Lahmuse mõisasüda pole ehitatud siiski mitte Bockide, vaid Krüdeneride aegu. Need olid hoopis põlisemat päritolu kui Bockid, sellegipoolest oli Lahmuse alles esimene mõis, mille nad siitkandist endale said. Krüdeneride valdusse tuli see 1758. aastal, pärast seda, kui Bockide vanem tütar Christine Gerttude Pärnumaalt pärit Martin Friedrich von Krüdenerile mehele läks.

Loodus annab igale paigale oma näo. Lahmuse peamiseks ilmestajaks on Lõhavere oja, mis mõisasüdame kõrval paisub maaliliseks järveks. Just järvele ja teiselpool järve asuvasse parkmetsa vaade härrastemajast avanebki. Teatavasti oli mõisaarhitektuuris tähtis komponent avanev vaade kaunile ümbrusele ja kaugemale. Härrastemaja on hilisklassitsistlike joontega, keskmise suurusega ühekorruseline kiviehitis, mis keskosas on kõrgendatud kahekorruseliseks. Kõrvalhooned asetsevad ümber härrastemaja ees paikneva ümmarguse väljaku, muutes selle läbinisti sümmeetriliseks. Ühele poole jääb ait, teisele tõllakuur ning kolmandale vaatega vastu peahoonet valitseja maja. Nii ait kui tall, mis mõlemad on kogukad uhke kaaristuga maakivist hooned, lasti ehitada Paul Krüdeneri aegu 1846.-1847. aastal, valitsejamaja on veidi hilisem. Kas olid majandusraskused või liiga luksuslik elu (nii kirjutab Hupel nördinult, et Lahmusel oli 37 teenijat), kuid igatahes müüdi mõis 1858. aastal 40 000 hõberubla eest Vastsemõisa rentnikule Ludwig Ratlefile.

Park rajati 1850. aastail. Pargi põhiosa moodustab paisjärve ääres olev vabakujuline terrassidena järvele laskuv puistu, kus on üksikuid regulaarseid elemente korrapäraste alleede katkete näol. Varem on kuulunud pargi juurde ka teispool paisjärve asuv parkmets. Park on keskmise liigirikkusega. Põhipuud: tamm, pärn, jalakad, saar. Peale nende hoonete on Lahmuse mõisa hoonetest säilinud veel veski, juustumaja ja sammastega hobusetall. Lahmuse mõisal on väga võimsalt olnud keldreid. Võib öelda, et iga hoone all ja ka õuemuru all on keldrid. Hoonete all olevad keldrid on kasutusel praegugi.

Mõisas on olnud hästi arenenud piimakari, toodeti sveitsi juustu, mida müüdi Peterburi ja Moskvasse. Säilinud juustumajas on kahekordsed keldrid. Mõisates hakati tegelema maaparandusega: kivide koristus, kivid leidsid kasutuse mõisahoonete ehitustes, liigvee ärajuhtimiseks kaevati kraave, Saksamaa eeskujul levis põldude lupjamine. XIX sajandi algul seati suuremates mõisates sisse tõuraamatud.

XIX sajandi keskel arenes sordiaretus. Lahmuse päritolu on sordiaretaja Ratlef, Carlos Woldemar Harald v. (13.03.1878-15.07.1944 Königsberg). Õppis Tartu Ülikoolis põllumajandust, lõpetas agronoomi diplomiga. Balti Seemnekasvatuse Ühingu eriteadlane. Asutas Tartu lähedal Nõmmiku talus sordiaretusjaama. Aretas mõned kaera ja odrasordid, millega esines 1909. aastal põllumajandusnäitusel.

Milvi Ruut
Lahmuse kooli õpetaja

Järgneb

FOTO: Leili Kuusk

Lahmuse mõisa kompleksi kuulunud vana veskihoone, mis on tänasel päeval eraomanduses

Räägime jälle ühinemisest

Algus leheküljel 5

Et asjast asja saaks, peab seltskonnas olema üks inimene, kes n.ö käe püsti tõstab ja ütleb, et ma teen selle asja ära. Ühinemisplaane on mõtet pidada ja läbi rääkida ainult selle juhul, kui vallavanem/linnapea ja volikogu esimees on ühinemise poolt. Kui need võtmeisikud ei soovi tegelikult ühineda, siis sellest asja ei saa. Aega on mõtet kulutada vaid siis, kui oma sisimas ollakse ühinemisega nõus.

Võimalusi, et kasvõi mõne tehnilise apsu tõttu asi ebaõnnestub, on tuhandeid, õnnestumiseks on ainult üks võimalus. See on võtmeisikute arusaamine, teadmine ja tahe, et seda on vaja, et see tuleb piirkonna arengule kasuks.

Poliitikule tähendab selge seisukoha võtmine ühinemise suhtes muidugi osade valijate häälte kaotust, nii oli see ka minuga - kaotasin ligi pooled hääled. Eitamise kaudu on poliitikas kõige kergem populaarsust koguda. Kuid esikohale ei tohi sättida isiklikke huvisid, lähtuda tuleb eelkõige konkreetse piirkonna elanike huvidest ja vajadustest ning piirkonna strateegilistest arenguväljavaadetest. Tuleb enda jaoks valik teha. Kuigi tavaliselt neid isiklikke huvisid ei öelda välja, vaid viidatakse piirkonna lühiajalistele huvidele. Kõige tähtsam on aru saada, et muudatus on kvalitatiivne, mitte kvantitatiivne.

Suur tänu vastuste eest!

17. novembril otsustas Suure-Jaani Vallavolikogu ja 25. novembril Olustvere Vallavolikogu nõustuda Suure-Jaani Linnavolikogu ettepanekuga algatada haldusterritoriaalse korralduse muutmine.

Vahendas **Leili Kuusk**

Vabadussõja ausamba püstitamine Suure-Jaanis

Algus „Leole“ juulinumbris

Lembitu ausamba taastamine.

Maalehes nr 14 1988. aastal kirjutas Suure-Jaani linna RSN TK esimees: “Nüüd on siis otsustatud, et mälestusmärgi valmistamiseks kasutatakse Viljandi Koduloomuuseumis asuvast A. Adamsoni skulptuurist “Lembit” tehtavat koopiat. ENSV teeneline kunstnik Edgar Viies ja ENSV rahvakunstnik Matti Varik teevad skulptuurile puuduva käe. Mälestusmärk püstitatakse vanasse kohta, haljasalale Järve ja Liiva tänava nurgal, A. Adamsoni poolt kavandatud mõõtmete ja kujuga alusele… Mälestusmärgi püstitamisega seotud rahamured lahendatakse Viljandi Rajooni RSN TK ja Suure-Jaani ümbruse majandite ning Eesti Muinsuskaitse Seltsi läbiviidava üldrahvaliku korjanduse abil”. (Moll 1988). Märt Moll kutsus ka üles inimesi saatma Suure-Jaani Raamatukokku materjale ja fotosid ausamba kohta, et kergendada skulptorite tööd. Paljud inimesed saatsidki vanu fotosid.

Ausamba taastamise eelarveks kujunes 83 000 rubla ning heakorra ja haljastustöödeks 15 000 rubla.

Töid teostas Ars-Monumentaal. (Moll, Taotlus 23/24 1990)

Suure-Jaani Muinsuskaitse Selts alustas korjanduslehtede abil raha korjamist. Koordineerivaks keskuseks sai Suure-Jaani Raamatukogu. Korjanduslehtedega käidi kõikidel ümbruskonna üritustel ja ka kaugemal. Kes annetasid üle 3 rubla, said mälestuseks ausamba foto. (Mikkor, suulised mälestused)

1988. aasta 8.-9. juulil tähistati Suure-Jaani linna 50. aastapäeva. Üritused toimusid kahel päeval. Muinsuskaitse Selts korraldas linnaväljakul oksjoni “Lembitu“ ausamba taastamiseks. Juba mitu kuud varem hakkasid inimesed tooma raamatukokku asju, mida nad tahtsid annetada ausamba püstitamiseks. Põhiliselt käsitööd, ka raamatuid, laulikuid, fotosid, kataloogе, kleepse, vaase jne. Suurim annetus oli kunstnik Jüri Arrakult - graafiline leht “Lõvi”. Selle omandas perekond Mikkor Suure-Jaanist. Oksjonist kogunes “Lembitu” fondi 922 rubla ja 95 kopikat. Pidustuste ajal tehtud annetustest ja meenete müügist kogunes kahe päeva jooksul 2 000 rubla nimetatud summale lisaks. (Kaldma 1988)

Tähtsaimaks ürituseks kujunes ajutise mälestuskivi avamine Lembitu ausamba kohale, millel oli kiri: “Siin taastatakse A. Adamsoni skulptuur “Lembitu” 1990. a.” Kohal oli mitu tuhat inimest, pressi esindajad ja kutsutud külalised. Meeleolu aitas luua Suure-Jaani Keskkooli ansambel “Kondor”, kõnelesid pedagoog ja koduloolane Eerik Saluveer, kohaliku haigla peaarst Ants Veldi ja Täitevkomitee esimees Märt Moll.

13.06.1990 oli taastatava ausamba vundament valmis.

Suure-Jaani linnapea Märt Moll müüris sinna sündmust tähistava metallsilindri, öeldes: “Kihelkonna rahva tahe on teoks saamas”. Monumendi (taas)avamiseni oli jäänud täpselt poolteist nädalat. Hiljem sõnas linnapea oma kabinetis: ”Lembitu ausamba taastamise idee sai Muinsuskaitse Seltsi poolt välja käidud ja tublisti toetatud. Aga eks meie rahvas ole selle 50 aastaga natuke ära rikutud: rääkimine on üks asi ja tegemine midagi muud. Kui taastamine hakkas konkreetseks muutuma, siis selgus, et tegelikke abilisi on ikka väga vähe, võib öelda, et üksikud inimesed.” Küsimuse peale, kas taastamistöid ikka toetati, vastas linnapea: “Toetati! Suure-Jaani kihelkonna rahvas kogus 9 458 rubla, kuigi meil oli idee, et “Lembitu” tuleks taastada täielikult riigi rahadega, sest selle riigi valitsus ja ideoloogia olid ta lõhkunud. Pealegi on Vabadussõjas langenute ausammas kord juba kihelkonna rahadega kinni makstud - 1926. aastal. Ettevõtetest annetas suurima summa Suure-Jaani Metsamajand - 11 000 rubla. Kultuurifondi kogunes sihtannetustena üle 9 000 rubla, maakonna eelarvest eraldati 30 000 rubla ning Kultuuriministeerium finantseeris täielikult koopia valmistamise ja puuduva käe modelleerimise, kokku ligi 20 000 rubla ulatuses. Kokku summa mis kulub Lembitu taastamiseks, on 105 000 rubla ringis” (Saldre 1990)

Kuid ega selle summa kokkusaamine ei olnud lihtne ja seisuga 01.04.1990 oli puudu veel 60,2 tuhat rubla. 05. 04. 1990. pöördub Suure-Jaani Linnavolikogu vabariigi ettevõtete ja majandite poole abi saamiseks. (S-J RSN TK akt nr. 23/31 1990)

Suuremateks annetajateks olid veel: rublades

TK “Harju Elekter” töötajad	328.-
Harju KEK´i töötajad	778.-
NGK ”Linda”	2 000.-
Viljandi Rahvarinde tugigrupp	2 500.-
EÜE rebaste rühm	450.-
Tallinna teede ekspluatatsiooni valitsus	500.-
Kohtla-Järve I KK õpilased	649.20
Viljandi Metsakombinaat	1 000.-
TTK “Desintegaator”	3 000.-
Viljandi Tarbijate Kooperatiiv	2 000.-
Olustvere ST	2 000.-
Muinsuskaitse Selts	18 253.99
Korjanduslehed	10 952.-
Viljandi linn	2 000.-

(Eesti Kultuurifond akt nr. 3-1/520 1990) (S-J RSN TK otsus nr. 23)

Liina Mikkor

Järgneb

FOTO: Erakogust

1988. aasta juulis Suure-Jaani kesklinnas Muinsuskaitse Seltsi korraldatud oksjon “Lembitu“ ausamba taastamiseks

Ühispank pakub üle 60-aastastele häid rahapaigutamise võimalusi

Eesti pangad on siiamaani suunanud hoiustamis- ja laenutooted eelkõige nooremale inimesele. Alates oktoobrist pakub aga Eesti Ühispank hoiustamise võimalusi ka vanemaealistele eesmärgiga julgustada just üle 60-aastaseid oma raha rohkem investeerima ja pangas hoidma.

Soovime kinnistada seeniorides seda tunnet, et pank on turvaline koht nii raha hoidmiseks kui ka selle kasvatamiseks. Eesti Ühispank kuulub Rootsis ja Euroopas hästituntud SEB pangandusgruppi, kellel on juba 150 aasta pikkune panganduskogemus. SEB on olnud väga tuntud just eelkõige investeerimispangana. Ka Eesti Ühispanga II ja III samba pensionifondid toetuvad just SEB pikaajalisele investeerimiskogemusele ja on saavutanud lühikese ajaga kõrge tootlikkuse.

Ühispank on juba mõnda aega tegelenud toodete väljatöötamisega, mis vastaksid eakamate klientide vajadustele ja soovidele - kuidas pank saaks olla paremaks partneriks ja nõuandjaks. Pank peabki olema eelkõige nõustamiskeskus, kuhu inimene astub julgelt sisse, et leida abi oma finantsprobleemidele. Tänapäeval on inimene vitaalne ja erksa ellusuhtumisega, kes huvitub oma tuleviku materiaalsest kindlustamisest ja olemasoleva raha võimalikult soodsast hoiustamisest.

Eesti Ühispangas oktoobrikuus alanud kampaania käigus targa rahapaigutusotsuse teinud seeniorkliendid, kes panevad üheks aastaks vähemalt 3 000 krooni Ühispanka tähtajalisele hoiusele, saavad kingituseks 100 kroonise Apotheka apteegiketi kinkekaardi.

Lisaks sellele uudsele pakkumisele on Ühispangas paljud vanemaealistele klientidele mõeldud pangateenused tasuta. Meie sõbralikud teenindajad ükskõik millises pangakontoris on valmis kõiki tingimusi täpsemalt selgitama. Ühispank soovib olla Eesti inimesele käeulatuses ning me püüdleme sinnapoole, et meie teenused ja tooted oleksid kättesaadavad peale suurte linnade ka väikestes maakohtades. Seal, kus ei ole Ühispanga kontorit või pangaautomaati, muudavad Ühispanga kättesaadavaks koostöös Eesti Postiga tegutsevad Postipangad.

Eesti Ühispanga seeniorridele mõeldud reklaamikampaania peategelane näitleja Ita Ever on ise samuti Ühispanga klient ning kinnitab kõigile oma eakaaslastele, et terve mõte on hoida raha kindlas kohas ehk Eesti Ühispangas.

Ühispank on seeniorkliendile hea finantspartner ning aitab leida parima võimaluse raha kõige targemaks ning tulusamaks kasvatamiseks ja hoidmiseks.

Tere tulemast Eesti Ühispanka!

Enn Rõigas
Eesti Ühispanga Viljandi kontori direktor

Jumalateenistused Suure-Jaani kirikus detsembris ja aastavahetusel

Pühapäeval, 5. detsembril kell 11
2. Advendi jumlaateenistus
Pühapäeval, 12. detsembril kell 11
3. Advendi jumalateenistus
Pühapäeval, 19. detsembril kell 11
4. Advendi jumalateenistus
Leeripüha
Pärast jumalateenistust on kõik oodatud koguduse jõulupeole!

KOOLIKIRIK
Neljapäeval, 23. detsembril
Olustvere Põhikool
Reedel, 24. detsembril kell 11
Tääksi Põhikool,
Suure-Jaani Gümnaasium

Reedel, 24. detsembril kell 16
Jõuluõhtu jumalateenistus
Laulab seegakoor "Ilmatar"
Kell 18 **Jõuluõhtu jumalateenistus**
Laupäeval, 25. detsembril kell 14
Jõulupüha jumalateenistus
Pühapäeval, 26. detsembril kell 11
Jõulupüha jumalateenistus
Reedel, 31. detsembril kell 17
Vana-aasta õhtu
armulauaga jumalateenistus
Kell 23. 45 **Aastavahetuse palvus**
Laupäeval, 1. jaanuaril 2005 kell 14
Uusaasta jumalateenistus

Paala Rahvamajas
18. detsembril **laste jõulupidu**
29. detsembril **eakate jõulupidu**
Jõuluettevalmistusteks anname abi ja nõu igal reedel. Täpsem info kohapealt.

AS Suure-Jaani Ravikeskus
korraldab oma **60. aastapäeva peo**
17. detsembril 2004 kell 19.00
Suure-Jaani Gümnaasiumis
Tallinna tänav 24.
Endistel töötajatel palume
oma osavõtusoovist teatada hiljemalt
13. detsembriks telefonil 437 2103.

Suure-Jaani
lasteaed „Sipsik“
vajab
alates 1. jaanuarist 2005
kokka.
Oma soovist
palume teatada hiljemalt
23. detsembriks 2004
telefonil 437 1198 või 5595 4005

Suure-Jaani Gümnaasium
kuulutab välja konkursi
spordikompleksi haldusjuhi
ametikoha täitmiseks.
Sooviavaldus ja CV saata/tuua hiljemalt
17. detsembri kella 12-ks aadressil
Tallinna tn 24, 71501, Suure-Jaani.
Tööleasumise aeg 3. jaanuar 2005.
Lisainfo www.sjg.edu.ee
Telefonid 437 2050, 517 2453

JÕULUHINNAD KODU PLUSSIS!

KODU PLUSSI kaupluses müügil kasutatud:

* **külmikud**
* **nõudepesumasinad**
* **pliidid**
* **pesumasinad**
* **surveveeta töötavad pesumasinad**

Ostes kodumasina enne 2004. aasta lõppu saad kuni 20% hinnasoodustust.
Kui selle reklaami välja lõikad ja ostmisele kaasa võtad, saad valida endale lisaks ühe meeldiva **jõulukingituse**:
* **Tasuta** transport maakonna piires.
* **Üllatuskingitus** kuni 300 krooni väärtuses.
* **Tasuta** surveveeta pesemise süsteemi paigaldamine meilt ostetud pesumasinale.

Tule ja osta soodsalt!
Ootame Teid Riia mnt 95, Viljandi
E - R 9.00 - 16.30
Kodumasinate remondi telefon: 433 6342

VETERINAARARST
Jaanus Tiirats
* väike- ja suurloomade haiguste ravi ja profülaktika
* vaktsineerimised
* kirurgilised operatsioonid
* konsultatsioonid
Telefonid 5667 7923, 437 2046
Suure-Jaani Tallinna tn 23A

Welness
Muuda kaalu.
(Isiklik tulemus 3 kuuga 11 kg)
Ole energiline ja tunne ennast hästi.
Küsi:"Kuidas?"
Looduslik ja kvaliteetne kosmeetika Prantsusmaalt.
Presentatsioon tasuta.
Lugupidamisega teie konsultant.
Telefon 5347 0505, õhtuti 437 2129

Müüa laamanahkse kraega pruun pikk moodne Itaalia **naiste talvemantel** (suurusnumber 54) ja müts ning teisi sama suurusnumbri naisteriideid.
Telefon 437 5375 (õhtuti)

Müüa maja koos krundiga
Suure-Jaanis Pärnu tn 6
Telefon 554 1931

Ostan
kasvavat metsa,
metsa- ja põllumaad
(ka hüpoteegiga)
Hinnaga kuni 170 000.- krooni/ha
TASU KOHE!
Telefon 504 7407

FOTOGRAAF Jaanus Siim teeb Suure-Jaanis, Köleri tn 3 **ateljeefotosid** dokumendipildist perepildini.
Eelnev kokkulepe telefonidel 437 2001 või 517 8704

Suure-Jaani Kultuurimaja

9. - 10. detsembril kell 13.00-17.00
Päkapikumaa
10. detsembril kell 20.00
tantsuõhtu ansambliga Mini-MTJ.
Lauad ettetellimisel.
Pilet eelmüügist 35 krooni (sisaldab üllatus), samal päeval 45 krooni
12. detsembril kell 12.00
Jõulukuuse ehtimise võistlus
"Jõulupuu 2004" keskväljakul.
12. detsembril kell 13.30
Vändra Hobikoori ja Vändra Muusikakooli õpetajate ansambli "Salong" **jõulukontsert** kultuurimajas. Pilet 10 krooni
18. detsembril kell 14.00
Meelespea klubi **Jõululõuna** kultuurimajas.
19. detsembril kell 15.00
Vabariikliku akordionistide orkestri
TREMOLO kontsert
Suure-Jaani Gümnaasiumi saalis.
Pilet 25 krooni
24. detsembril kell 15.30 - 18.00
Ilus **jõulumuusika** kalmistul.
(väga külma ja halva ilma korral ei toimu).
1. jaanuaril 2005 kell 00.15
Tantsuga uude aastasse.
Tantsuks mängib ansambel " Time Out". Üllatused.

Detsembrikuus Sürgaveres

15. detsembril mudilaste ja algklasside **päkapikupäev**
16. detsembril kell 17.00 raamatukogus kultuurimaja isetegevuslaste **klubiõhtu**
21. detsembril koolis **toomapäeva** tähistamine
22. detsembril kell 17.00 kooli saalis kooli **jõulupidu**
23. detsembril kell 17.00 kooli saalis mudilaste **jõulupidu**
31. detsembril noortekeskuses **aastavahetusdisko**

Olustvere valla jõulukuu üritused

MUDILASTE JÕULUPIDU
19. detsembril algusega kell 12.00
Viljandi Nukuteatris etendus
"Kukeke ja hernetont". **Jõuluvana**.
Registreerida 16.detsembriks telefonil 43 74 392.
Transport valla poolt.
PENSONÄRIDE JÕULUPIDU
21. detsembril algusega kell 15.30
Olustvere sööklas
Registreerida 17. detsembriks Olustvere valda telefon 437 4392 või Aime Randmäe 437 0353 või Evi Luiska 437 4343
AASTAVAHETUSE TRALL
01. jaanuaril 2005 algusega kell 00.30
Olustvere lossis.

Mälestame

HELMI TOMINGAS	05.01.1919 - 12.11.2004
KÜLLI ALJASTE	07.04.1982 - 14.11.2004
VILJAR TOOMIK	13.05.1924 - 15.11.2004
PILVI VIST	10.08.1926 - 15.11.2004
ÜLO NURK	12.01.1938 - 20.11.2004
ENE TEHVAND	17.01.1944 - 27.11.2004

ÕNNITLEME SÜNNIPÄEVALAPSI!

SUURE-JAANI LINN		
LIISA ANVELT	22.12.1912	92
MARGARETA UUDELT	08.12.1913	91
LAINE-RAISSA STROO	02.12.1922	82
LEIDA SEPA	03.12.1923	81
SELMA SIKK	04.12.1923	81
AGNES KIVIMAA	10.12.1924	80
HANS KOLK	01.12.1929	75
ILMAR REBANE	15.12.1934	70
TEISI ANDRES	16.12.1939	65
EEVI VALDMAA	24.12.1939	65
VILLEM-PEETER PÕRK	21.12.1944	60
ILMAR MAISALU	24.12.1944	60
HEINO PELT	27.12.1944	60
SUURE-JAANI VALD		
ALIIDE REBANE	24.12.1913	91
ANNA TUIM	15.12.1917	87
JAAN AKENPÄRG	14.12.1921	83
ARMILDE SOOLO	25.12.1923	81
ANTS SUKK	31.12.1929	75
ARDI VALMA	28.12.1929	75
ANITA LEETBERG	06.12.1929	75
LAINE PULLONEN	22.12.1934	70
RIHO HANSEN	18.12.1934	70
HELJU JAAKSON	29.12.1939	65
ILMAR HIMMELREICH	16.12.1939	65
MARIA NOVIKOVA	14.12.1939	65
EEVI KOIK	27.12.1944	60
MALLE HAKKAJA	23.12.1949	55
ANNA OTT	22.12.1949	55
VÄINO MUSTONEN	06.12.1949	55
OLUSTVERE VALD		
LILLI ROOTS	06.12.1909	95
MEETA TAAVEL	27.12.1924	80
ASTA OTT	30.12.1924	80
KADRI PARTS	18.12.1934	70
LAINE PUISTE	23.12.1939	65
VIKTOR KUKK	10.12.1949	55
KATRIN SILLASTE	26.12.1954	50
MARGUS LEMMING	31.12.1954	50

Õnnitleme lapse sünni puhul!

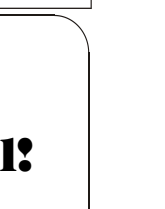

Keili Lovjäginil ja Veigo Gerdtil sündis 26. oktoobril tütar **KAROLIN** Gerdt

Anneli ja Sivar Joandi'l sündis 04. novembril tütar **ANETT**

Kairi ja Toomas Sohal sündis 11. novembril tütar **GERDA**

Reklaamkuulutuse (kuni 250 tähemärki) hind: ettevõtjal 150.- krooni, eraisikul 15.- krooni.
Avaldame vaid reklaami, mille eest on eelneva kuu viimaseks tööpäevaks tasutud.
Toimetusel on õigus artiklite teksti redigeerida-lühendada.

Toimetaja
Leili Kuusk 522 1859
Lembitu pst 42, Suure-Jaani
tel 437 1145 (tööl)
leili@suure-jaani.ee
Toimetaja-abi fotograaf
Jaanus Siim
tel 437 2001, 517 8704
jaanus@suure-jaani.ee

Kontaktisikud:
Suure-Jaani Linnavalitsus
Aili Adamson tel 437 1145
faks 437 1271
suure-jaani@suure-jaani.ee
Suure-Jaani Vallavalitsus
Märt Perve tel 435 5431
faks 435 5439
mart@vald.s-jaani.ee

Olustvere Vallavalitsus
Silvi Raudmets tel 437 4266
faks 437 4389
Olustverevv@alex.vil.ee
Suure-Jaani Gümnaasium
Anneli Kundla
tel 504 1845
faks 437 2050
huvijuht@sjg.edu.ee

Küljendus
Külliky Lohu
5345 3423
kiky@s-jaani.ee

Trükk
OÜ Vali Press tel 775 2491
Pajusi mnt 22, Põltsamaa
vali@estpak.ee

LEOLE **Kolme omavalitsuse infoleht ilmub 1 kord kuus**
e-post: leole@vald.s-jaani.ee http://www.suure-jaani.ee/leole